

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 OSLO

Deres ref: 200800988-/CEF
Vår ref: 08/212-2/SDM
Dato: 08.10.2008

Hørings svar - endring av utlendingsforskriften §49 bortfall av bosettingstillatelse

KIM har mottatt ovennevnte sak til høring fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet. KIM viser igjen til AIDs egen veiledning til utredningsinstruksen *Likestillingsmessige konsekvenser for personer med innvandrerbakgrunn, samer og nasjonale minoriteter* og vil påpeke at AID hittil ikke har foretatt en slik konsekvensanalyse i noen av de høringsaker KIM har mottatt siden veilederen ble innført. Etter KIMs mening har alle endringer i utlendingslovgivningen høy relevans til menneskeretts- og likestillingsspørsmål for innvandrerbefolkningen og departementet bør inkludere en konsekvensanalyse i tråd med veilederen når slike saker sendes ut til høring. KIM er svært positiv til at AID har utarbeidet en slik veileder, men hittil etterlyser å se at den anvendes på en måte som høyner kvaliteten i saksgangen i saker som berører innvandrerbefolkningen.

Bakgrunn

Utlendingslovens §12 fjerde ledd (jfr. Ny utlendingslov §62 femte ledd) fastsetter at bosettingstillatelse kan falle bort når innehaver har opphold utenfor riket sammenhengende i mer enn to år. Utlendingsforskriftens § 49 fastsetter nærmere regler for slik bortfall, med hovedregel at dersom utlendingen i løpet av en fireårsperiode har hatt flere opphold i utlandet som til sammen har en varighet på mer enn to år, faller bosettingstillatelsen bort.

I følge departementet innebærer forslaget både en oppmyking i forhold til gjeldende formulering i § 49 og en gjeninnføring av beregningsregelen som gjaldt fram til 1999: ”*For at ny frist etter første ledd skal begynne å løpe, må utlendingen oppholde seg i riket minst like lenge som varigheten av det forutgående oppholdet utenfor riket*”.

KIMs Kommentar

Da nåværende beregningsregel i § 49 ble fastsatt i 1999, fremhevet departementet at det var en oppmyking i forhold til daværende regel. Det er interessant å notere seg at når departementet foreslår å gå tilbake til den gamle beregningsregel, blir også dette presentert som en oppmyking. Begge reglene kan ikke være mykere enn den andre.

KIM er et regjeringsoppnevnt rådgivende utvalg bestående av leder og 34 medlemmer fra innvandrersorganisasjoner, forvaltningen og politiske partier. Kontaktutvalgets 17 innvandrerepresentanter utgjør Innvandrersforumet. Når Kontaktutvalget avgir høringsuttalelser, er det Innvandrersforumet som uttaler seg. Representanter for forvaltningen og politiske partier i Kontaktutvalget deltar i diskusjonen i høringsaker men ikke i realitetsbehandling av hørings svaret

Gjennom årene har KIM sett at herboende utlendinger ofte opplever å få problemer med bosettingstillatelsen fordi de i en periode føler seg tvunget til hyppige reiser inn og ut av landet på grunn av vanskelige familieforhold i utlandet (for eksempel eldre familiemedlemmer med langvarig sykdom eller lignende) uten at dette egentlig betyr at de har tenkt å bo i begge land. Når tillatelsen først har falt bort, skal det en lang og byråkratisk prosess til for å gjenopprette oppholdet. Etter KIMs vurdering er det like ønskelig å myke opp regelverket for når to-års regelen *ikke* skal føre til bortfall av bosettingstillatelse, som å flikke på selve beregningsregelen.

Med bakgrunn i EØS-avtalen og EFTA-konvensjonen opererer stadig flere norske arbeidsgivere og arbeidstakere internasjonalt. Utlendinger fra utenfor EØS/EFTA-landene med langtidsopphold i Norge bak seg opplever problemer når de i perioder på grunn av arbeid må oppholde seg i utlandet. KIM ser det som urimelig en arbeidstaker fra et annet EØS/EFTA-land lettere har tilgang til å reise til og fra Norge uten at dette har konsekvenser for oppholdstillatelsen, enn en herboende tredjelandsborger i samme bedrift. Dette kan også føre til at innvandrere som allerede bor i landet blir mindre attraktive som arbeidstakere, et problem som også angår AID som fagdepartement.

KIM er enig med departementet at beregningsregelen i § 49, annet ledd, er unødvendig streng, men ser ikke uten videre at den foreslåtte endringen kommer til å bli mindre streng i praksis. KIM stiller her spørsmål ved hvorvidt § 49, annet ledd, er hensiktsmessig i det hele tatt: både gjeldende regel og den som foreslås av departementet fører med seg problemer for dem det gjelder. Uten en nærmere utdyping eller dokumentasjon fra departementets side, kan KIM heller ikke se at det foreligger et "problem" fordi "for mange" utlendinger med bosettingstillatelse bor i perioder like mye eller mer i utlandet enn i Norge.

Konklusjon

KIM råder departementet om å avvente innføring av denne endringen fordi den ikke fører til en egentlig oppmyking, eller bidrar til å løse et reelt problem. Etter KIMs syn bør departementet heller foreta en grundig gjennomgang av bestemmelsene i §49 i forbindelse med innføring av forskrifter til bestemmelsene for permanent oppholdstillatelse i den nye utlendingslovens § 62, femte ledd.

Det bør være et mål for dette arbeidet at reglene for bortfall av tillatelsen ikke fører til unødvendige problemer for den herboende innvandrerbefolkningen.

Med vennlig hilsen

Rita Kumar
Utvalgsleder

Saksansvarlig:
Steven Meglitsch
Rådgiver